



MÄÄRUS

30.12.2022 nr 109

Toetuse andmise tingimused ja kord rohevesiniku kasutuselevõtuks transpordisektoris ja keemiatööstuse lähteainena

Määrus kehtestatakse välissuhtlemisseaduse § 8 lõike 4 ja Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused“ § 8 lõike 1 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Üldsätted

(1) Määrusega reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75), artikli 18 lõikes 1 nimetatud Eesti taaste- ja vastupidavuskavas nimetatud investeringu „Vesiniku terviktehnoloogiate kasutuselevõtu edendamine“ elluviimiseks toetuse andmist.

(2) Määruse alusel toetuse taotlemisele, taotlejale ja partnerile esitatavatele nõuetele, taotluse rahuldamisele, toetuse maksmisele, tagasinõudmisele, toetusest teavitamisele ja aruandlusele kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määrust nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused“ (edaspidi *üldmäärus*).

(3) Toetust taotletakse ning toetuse kasutamise seotud teavet, kuludokumente ja aruandeid esitatakse Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2014. a määruses nr 121 „Struktuuritoetuse registri pidamise põhimäärus“ nimetatud struktuuritoetuse registri e-toetuse keskkonnas (edaspidi *e-toetuse keskkond*) digitaalselt allkirjastatuna taotleja või lõppsaaja esindusõigusliku isiku poolt. Kui e-toetuse keskkonnas ei ole vastava dokumendiliigi esitamist ette nähtud, esitatakse dokument elektroonselt taotleja või lõppsaaja esindusõigusliku isiku poolt digitaalselt allkirjastatuna.

§ 2. Toetuse andmise eesmärk ja tulemus

(1) Toetuse andmise eesmärk on konkureeriva pakkumismenetluse tulemusel valitavate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele suunatud pilootprojektide elluviimisel testida Eesti oludes erinevaid rohevesiniku kasutuselevõtu tervikahelaid rohevesiniku tootmisest lõpptarbimiseni.

(2) Eesmärgi saavutamiseks toetatakse rohevesiniku tootmise ja kasutuselevõtu terviklahendust transpordisektoris või rohevesiniku tootmise ja keemiatööstuse lähteainena kasutusele võtmise terviklahendust.

(3) Toetuse andmise tulemusel kasutatakse rohevesinikku transpordisektoris kütusena või lähteainena kemikaalide tootmiseks keemiatööstusele.

§ 3. Terminid

Määruses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) avatud taotlusvoor – konkureeriv pakkumismenetlus rohevesiniku kasutuselevõtu tervikahela projekti teostajate leidmiseks;
- 2) biogaas – biomassist toodetud gaas;
- 3) biomass – bioloogilise päritoluga toodete jääkide ning jäätmete, tööstus- ja olmejäätmete ning -jääkide biolagunev fraktsioon;
- 4) „ei kahjusta oluliselt“ põhimõte – põhimõte, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnaeesmärgile;
- 5) keemiatööstuse lähteaine – täielikult taastuvenergia abil saadud ning täielikult taastuvatest või korduskasutatavatest allikatest pärit lähteaine keemiatööstuses kasutamiseks;
- 6) keemiatööstuse lähteaine tootmisüksus – seadmete kompleks rohevesinikust keemiatööstuse lähteainete tootmiseks ning vahetult pärast tootmist toimuv saaduste eraldamine, puhastamine jääkainetest, kompresserimine või säilitamine;
- 7) lähteaine – keemiline ühend, millest toodetakse rohevesinikku või keemiatööstuse lähteaineid;
- 8) ostumenetlus – riigihangete seaduse tähenduses hankijaks mitteoleva isiku korraldatav riigihangete seaduse § 3 nõuetele vastav asjade, teenuste või ehitustööde hankimine;
- 9) otseühendus – võrguettevõtja teeninduspiirkonnas asuv liin, millel puudub eraldi võrguühendus võrguga, välja arvatud suletud jaotusvõrguga, kuid mis võib olla võrguga kaudses ühenduses turuosalise elektripaigaldise kaudu ning mis on ette nähtud elektrienergia edastamiseks ühest elektrijaamast teise või teisele turuosalisele oma tarbeks kasutamiseks, edasimüügiks või edastamiseks;
- 10) projekt – määruse nõuetele vastavate tegevuste kogum, mille kulud hüvitatakse osaliselt toetuse arvelt;
- 11) rohevesinik – taastuvatest lähteainetest ja taastuvatest energiaallikatest toodetud vesinik, mis on täielikult toodetud vee elektrolüüsi teel, biogaasi reformimise või biomassi biokeemilise muundamise teel, kui see on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209) (edaspidi *taastuvenergia direktiiv*) artiklis 29 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidega ja mille tootmisel ei ole energiaallikana kasutatud biomassi ega sellest saadud kütuseid;
- 12) rohevesiniku tervikahel – rohevesiniku tootmise, tarnimise ja tarbimise etappidest koosnev rohevesiniku kasutuselevõttule suunatud tegevuste jada;
- 13) rohevesiniku tootmisüksus – elektrolüüser või muu seade rohevesiniku tootmiseks taastuvenergiast, tootmisüksuse osana arvestatakse vajadusel ka vahetult pärast tootmist toimuvat rohevesiniku eraldamist, puhastamist jääkainetest, kompresserimist, säilitamist ning jaotamist enne tankimist või lõpptarbimist;
- 14) taastuvad energiaallikad – elektrituruseaduse §-s 57 sätestatud energiaallikad;
- 15) taastuvelekter – täielikult taastuvenergiast toodetud elekter;
- 16) taastuvenergia – taastuvatest energiaallikatest saadud energia;
- 17) tankimistaristu – rajatis, mis varustab transpordivahendeid rohevesinikuga transpordi eesmärgil;

18) transpordivahend – ainult vesinikkütust kasutav ja tervikahela lõppkasutuses olev sõiduk.

§ 4. Vahendusasutus

(1) Vahendusasutus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *KIK*).

(2) KIK säilitab toetuse andmisega seotud dokumente kümme aastat määrase alusel viimase taotluse rahuldamise otsusest arvates.

(3) KIK avaldab äriplaani ja finantsanalüüsi koostamise, „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte täitmise ja kasvuhoonegaaside heite vähenemise arutamise juhendi hiljemalt taotlusvooru väljakuulutamise päeval KIKi kodulehel.

§ 5. Riigiabi

(1) Toetust antakse vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) (edaspidi *üldise grupierandi määruse*) alusel. Toetuse taotlused rahuldatakse alates Euroopa Komisjoni poolt käesoleva määruse vastuvõtmise hetkel veel menetluses oleva üldise grupierandi määruse muutmise määruse vastuvõtmisest ja vastava teatise esitamisest Euroopa Komisjonile.

(2) Transpordivahendi soetamiseks antav toetus on investeeringuteks ette nähtud abi keskkonnasõbralike või heiteta sõidukite omandamiseks ning sõidukite moderniseerimiseks üldise grupierandi määruse artikli 36(b) tähenduses.

(3) Tankimistaristu rajamiseks antav toetus on investeeringuteks ette nähtud abi laadimis- või tankimistaristule üldise grupierandi määruse artikli 36(a) tähenduses.

(4) Rohevesiniku tootmisüksuse ja keemiatööstuse lähteaine tootmisüksuse jaoks antav toetus on investeeringuteks ettenähtud abi taastuvallikatest toodetud energia ja vesiniku ning tõhusa koostootmise edendamiseks üldise grupierandi määruse artikli 41 tähenduses.

(5) Üldise grupierandi määruse alusel toetuse andmisel kohaldatakse konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatud. Abil peab olema ergutav mõju vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 6.

(6) Toetust ei anta:

1) üldise grupierandi määruse artikli 1 lõigetes 2–5 sätestatud juhtudel, sealhulgas taotlejale, kellele Euroopa Komisjoni või Euroopa Kohtu eelneva otsuse alusel, millega sama liikmesriigi antud abi on tunnistatud ebaseaduslikuks või väärkasutatuks ja ühisturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasi maksta;

2) raskustes olevale ettevõtjale.

(7) Ebaseadusliku või väärkasutatud riigiabi korral nõuab vahendusasutus toetuse koos intressiga tagasi vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.04.2004, lk 1–134), artiklile 9, sama määruse artikli 10 alusel liikmesriikidele teatavaks tehtud intressimäärale ja artiklis 11 nimetatud intressi kohaldamise meetodile.

2. peatükk

Toetatavad tegevused ja kulud ning toetuse osakaal

§ 6. Toetatavad tegevused

(1) Toetust antakse rohevesiniku tervikahela projektile, mille tegevus panustab §-s 2 nimetatud eesmärgi ja tulemuse saavutamisse ja mille raames:

- 1) soetatakse transpordivahend koos tankimistaristu ja rohevesiniku tootmisüksuse rajamisega või
- 2) rajatakse rohevesiniku tootmisüksus ja keemiatööstuse lähteaine tootmisüksus.

(2) Transpordivahendi soetamist toetatakse vaid juhul, kui see kasutab ainult rohevesinikku.

(3) Tootmisüksuse ja transpordivahendi tehnoloogia valmidustasemed on Eesti Teadusagentuuri kodulehel avaldatud ja valmidustase peab olema Euroopa Liidu teadusuuringute ja raamprogrammi „Horisont 2020 tehnoloogiaklassifikaatori“ alusel vähemalt kaheksa.

(4) Toetust antakse projektile, millega järgitakse „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtet.

(5) Toetust antakse projektile, mis aitab kaasa kliimaneutraalsele majandusele, kliimamuutustele vastupanu võimele ja kliimamuutustega kohanemisele.

(6) Toetust ei anta projektile, mille elluviimist on alustatud või mille osas on võetud kohustusi tegevuste elluviimiseks enne taotluse rahuldamist.

(7) Toetust ei anta järgmisteks tegevusteks:

- 1) fossiilkütustega seotud tegevus ja allkasutus tootmisahela järgmistes etappides;
- 2) Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi raames toimuv tegevus, mille prognoositav kasvuhoonegaaside heide ei ole asjaomastest võrdlusalustest madalam;
- 3) prügila, jäätmepõletustehase ja mehhaanilis-bioloogilise töötlemise jaamaga seotud tegevus;
- 4) tegevus, mille puhul jäätmete pikaajaline kõrvaldamine võib kahjustada keskkonda.

§ 7. Nõuded taastuenergiatele ning keemiatööstuse lähteainetele

(1) Rohevesiniku ja keemiatööstuse lähteaine tootmiseks kasutatavale taastuenergiatele on järgmised nõuded:

- 1) kui taastuvelekter tarnitakse taastuvelektri elektrijaamast, peab see olema tarnitud otseühendusega jaotusvõrgust elektrienergiat võtmata;
- 2) taastuvelektri korral, mis on pärit elektri jaotusvõrgust, peab päritolutunnistusega tõendama, et tegemist on taastuvelektriga ja seejuures saab statistiliselt taastuvelektri osakaalu arvestamisel arvesse võtta vaid kahe aasta tagust taastuvelektri osakaalu, mida antud riigis lõpptarbimiseks kasutati;
- 3) kui soojusenergia tarnitakse soojusjaamast, katlamajast või koostootmisjaamast, peab olema tõendatud selle tarnimine täielikult vastavast tootmisjaamast;
- 4) rohevesiniku tootmiseks kasutatav taastuenergia ei tohi pärineda biomassist ega sellest toodetud kütustest;
- 5) rohevesiniku, mida kasutatakse transpordisektoris, tootmiseks kasutatav elekter peab vastama taastuenergia direktiivi artikli 27 nõuetele.

(2) Keemiatööstuse lähteaine tootmiseks kasutatav biogaasist või biomassist toodetud taastuenergia peab olema täielikult toodetud biomassist, mille tootmine ei kahjusta keskkonda, ei põhjusta muutusi maakasutuses ja mille veokaugus lähteallikast tootmisüksusesse ei ületa 500 kilomeetrit. Biomassina ei lähe arvesse esmakasutuses olev puit, sellest valmistatud tooted ega

esmakasutuses oleva puidu või sellest valmistatud toodete ja muu biomassi segu.

(3) Biomass, mida kasutatakse energia tootmiseks, peab vastama taastuvenergia direktiivi artiklist 29 tulenevatele säästlikkuse kriteeriumitele.

(4) Rohevesiniku ja keemiatööstuse lähteaine tootmiseks kasutatavale lähteainele on järgmised nõuded:

1) rohevesiniku lähteaine ja keemiatööstuse lähteaine, mis saadakse biomassist, ja biogaas peab olema täielikult toodetud biomassist, mille tootmine peab vastama lõikes 2 nimetatud nõuetele;

2) keemiatööstuse lähteaine tootmiseks kasutatav biomassist mittesaadav lähteaine peab olema täielikult korduskasutatavast allikast pärit lähteaine, mida muul moel taaskasutusse võtta või taaskasutuseks ümber töödelda pole võimalik või otstarbekas ja mille veokaugus lähteallikast tootmisüksusesse ei ületa 500 kilomeetrit ning taastuva allikana ei lähe arvesse esmakasutuses olev materjal, sellest valmistatud tooted ega esmakasutuses oleva materjali või sellest valmistatud toodete ja muu materjali segu.

§ 8. Toetatavad kulud

(1) Toetatavaks kuluks on taotluse rahuldamise otsusega kinnitatud tegevuste elluviimiseks tehtud põhjendatud kulu, mis tekib abikõlblikkuse perioodil ning mille aluseks olevad tegevused on kooskõlas Eesti ja Euroopa Liidu õigusega ning riigiabi reeglitega.

(2) Toetatav kulu on otseselt rohevesiniku tervikahela tootmise, tarne ja lõppkasutusega seotud rajatiste ehituseks ning transpordivahendite soetamiseks vajalik:

1) transpordivahendi soetamisel investeeringu netolisakulu, mis arvutatakse toetuse abil soetatava rohevesinikku kasutava transpordivahendi soetamiskulude ja võrreldava tavalise transpordivahendi vastavate soetamiskulude vahena;

2) rohevesiniku ja keemiatööstuse lähteaine tootmisüksuse ning tankimistaristu rajamise kulu, mis arvutatakse lähtuvalt vajalikust netolisakulust.

(3) Mittetoetatav kulu on:

1) biomassi, selle väärindamise ja biomassist biogaasi tootmisüksuse rajamise kulu;

2) taastuvenergia käitiste rajamise kulu;

3) projektijuhtimiskulu ja taotluse koostamise kulu;

4) üld- ja tegevuskulu;

5) laenu- või liisingulepingu sõlmimisega seotud kulu ja laenu- või liisingulepingu alusel makstav intress;

6) liisingumakse, kui liisinguleping ei sisalda liisinguvõtja kohustust osta vara lepingu lõppedes välja ja see ei lähe liisinguvõtja omandisse;

7) kindlustamise kulu;

8) amortisatsioonikulu;

9) kulu, mis on kohaliku omavalitsuse üksuse, riigi või Euroopa Liidu vahenditest või teistest välisvahenditest hüvitatud;

10) käibemaks;

11) koolituskulu;

12) õigusabi, kohtumenetluse ja riigihangete vaidlustuskomisjoniga seotud kulu;

13) palgakulu;

14) kasutatud seadme ostukulu;

15) riigiabi eeskirjade kohaselt mitteabikõlblik kulu;

16) sularahas tasutud kulu;

17) kohtumenetluses tekkinud kulu, sh vastaspoole või kolmanda isiku menetluskulu;

18) rahaline karistus ning leppetrahv.

§ 9. Projekti abikõlblikkuse periood

- (1) Projekti abikõlblikkuse periood algab ja lõpeb taotluse rahuldamise otsuses märgitud kuupäeval.
- (2) Projekti abikõlblikkuse perioodi algus ei või olla varasem kui taotluse rahuldamise aeg ning lõpp ei või olla hilisem kui 1. märts 2026. a.
- (3) Rohevesiniku tervikahela loomiseks vajalikud tehnoloogiad ja seadmed peavad olema hangitud, paigaldatud ja seadistatud hiljemalt 31. märtsil 2025. a.

§ 10. Toetuse summa ja osakaal

- (1) Toetuse maksimaalne suurus projekti kohta on 20 000 000 eurot.
- (2) Toetuse osakaal on transpordivahendi soetamise puhul rohevesinikku kasutava transpordivahendi soetamiskulude ja võrreldava tavalise transpordivahendi vastavate soetamiskulude vahe.
- (3) Toetuse osakaal rohevesiniku tootmisüksuse, tankimistaristu ja keemiatööstuse tootmisüksuse rajamise puhul arvutatakse finantseerimisvajaku meetodil, milleks lahutatakse diskonteeritud abikõlblike investeeringute kuludest diskonteeritud netotulu ja saadud tulemus jagatakse diskonteeritud abikõlblike investeeringute kuludega, millega saadakse finantseerimisvajaku määr. Toetuse osakaal leitakse algse diskonteerimata abikõlblike investeeringute kulude korrutamisel finantseerimisvajaku määraga.
- (4) Keskkonnasõbraliku sõiduki soetamise või sõiduki keskkonnasõbralikuks sõidukiks muutmise eesmärgil moderniseerimise korral võib toetuse osakaal olla kuni 60 protsenti toetatavatest kuludest.
- (5) Tankimistaristu korral ei tohi ühele abisaajale antav abi ületada 40 protsenti asjaomase abikava koguelarvest.

3. peatükk

Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele

§ 11. Nõuded taotlejale ja partnerile

- (1) Taotleja võib olla Eesti äriregistris registreeritud äriühing.
- (2) Taotleja võib projekti elluviimisesse kaasata partnerina teise Eesti äriregistris registreeritud äriühingu.

§ 12. Nõuded taotlusele

- (1) Taotlus esitatakse määruuses ette nähtud viisil ja sisaldab järgmisi kinnitusi, andmeid või dokumente:
 - 1) taotleja nime ja registrikoodi;
 - 2) partneri nime ja registrikoodi;
 - 3) projekti nime;
 - 4) projekti läbiviimise kohta;

- 5) projektis kavandatud tulemusi;
- 6) projekti eesmärgi ja tulemuse kirjeldust, mis vastavad §-s 2 nimetatud tulemusele ja eesmärgile;
- 7) projekti tehnilist, ajalist ja finantsilist analüüsi koos riskide hindamise ja kasutatava energia ja vesiniku ning kemikaalide tootmiseks kasutatavate lähteainete või algallikate päritolu ning tootmiseks kasutatavate tehnoloogiliste protsesside kirjeldusega;
- 8) kasvuhoonegaaside heite vähenemise arvutust alates rohevesiniku tootmisest kuni tarbimiseni abikõlblikkuse perioodile järgneva viie aasta keskmise pinnalt;
- 9) määruse lisa kohaseid projekti hinnatavaid näitajaid;
- 10) keskkonnamõjude ja -riskide hinnangut, mis sisaldab kliimakincluse riski analüüsi;
- 11) sotsiaalmõjude hinnangut;
- 12) hinnangut projekti vastavuse kohta „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele;
- 13) koostöö eelkõkkuleppeid;
- 14) hinnapakumusi;
- 15) tootmises kasutatava energia saamise ja tootmise lähteainete päritolu tõendavaid lepinguid;
- 16) tootmises kasutatava energia päritolu tõendavaid lepinguid;
- 17) projekti raames soetatud vara kasutamise kava viie aasta jooksul pärast abikõlblikkuse perioodil lõppu;
- 18) projekti eelarvet, kus on märgitud tarneahela erinevate osade maksumused;
- 19) taotletava toetuse kogusummat ja toetuse summat alates rohevesiniku tootmisest kuni tarbimiseni välditud CO_{2e} tonni (€/t CO_{2e}) kohta abikõlblikkuse perioodile järgneva viie aasta jooksul;
- 20) kinnitust nõuetekohase omafinantseeringu olemasolu kohta;
- 21) kinnitust, et taotleja on teadlik, et taotluse rahuldamise otsus võidakse osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistada, kui esinevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise alused;
- 22) kinnitust, et taotleja on teadlik, et taotluse rahuldamise otsuses toodud toetuse summad avalikustatakse;
- 23) kinnitust, et projekt vastab asjakohastele Euroopa Liidu ja riiklikele keskkonnaalastele õigusaktidele;
- 24) teavet, kas taotleja taotleb projektile või on saanud projektile või projekti üksikutele osadele toetust Euroopa Liidu institutsioonidelt, muudest välisabi fondidest või avaliku sektori asutustelt;
- 25) teavet ärisaladuse kohta;
- 26) volikiri, kui taotleja esindaja tegutseb volituse alusel.

(2) Euroopa Liidu kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kuuluvate käitiste puhul esitatakse taotluses järgmine teave:

- 1) kordumatu tunnus, nimi, asukoht ja käitise tunnuscode või õhusõiduki käitaja tunnus Euroopa Liidu tehingulogis, nagu on sätestatud Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 2019/1122, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses liidu registri toimimisega (ELT L 177, 27.07.2019, lk 3–62 artiklis 5;
- 2) kasvuhoonegaaside heite prognoositav tase tooteühiku kohta;
- 3) kasutatud tehnoloogia lühikirjeldus;
- 4) kui toetatava tegevuse prognoositav kasvuhoonegaaside heide on asjaomasest võrdlusalusest madalam, esitatakse selgitus põhjuste kohta, miks täiendav vähendamine ei ole võimalik.

(3) Kui taotleja on toetust saanud või taotleb projektile toetust kohaliku omavalitsuse üksuse, riigi või Euroopa Liidu vahenditest või teistest välisvahenditest, lisatakse taotlusele andmed kõigi projekti avaliku sektori toetuste kohta.

(4) Kui omafinantseering tagatakse laenu abil finantsasutusest, lisatakse taotlusele laenuandja krediitkomitee laenuotsus. Erandkorras võib KIK laenuotsuse esitamata jätmist aktsepteerida, kui finantsanalüüsi hindamise käigus on taotleja laenu saamise suutlikkus ammendavalt tuvastatav muul viisil.

4. peatükk

Avatud taotlusvooru läbiviimine

§ 13. Taotlusvooru avamine ja eelarve

- (1) Toetuse taotlemiseks korraldab KIK avatud taotlusvooru.
- (2) Avatud taotlusvooru eelarve on 49 140 000 eurot.
- (3) KIK kuulutab avatud taotlusvooru välja oma veebilehel, Ametlikes Teadaannetes ja ühes üleriigilise levikuga ajalehes vähemalt 60 päeva enne taotluste esitamise tähtpäeva.

5. peatükk

Taotluste menetlemine

§ 14. Taotluse menetlemine

- (1) KIK kontrollib taotleja, partneri ja taotluse nõuetele vastavust.
- (2) Taotlust ei avaldata kolmandatele osapooltele.
- (3) Taotleja teavitab KIKi viivitamata taotluses esitatud andmete muutumisest või asjaoludest, mis võivad mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist.
- (4) KIK võib taotluse menetlemise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisainformatsiooni taotluses esitatud andmete kohta või taotluse muutmist, kui ta leiab, et taotlus ei ole piisavalt selge, näidates ühtlasi, millised asjaolud vajavad selgitamist, muutmist või dokumentide lisamist.
- (5) KIKil on õigus taotluse ja taotluse kohase projekti hindamiseks tellida ekspertiis ning teostada taotleja juures kohapealset kontrolli.
- (6) KIK annab taotluse täienduste ja muudatuste esitamiseks või puuduse kõrvaldamiseks taotlejale kuni 14-päevase tähtaja.
- (7) KIK teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 90 päeva jooksul taotluste esitamise tähtpäevast arvates. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra.

§ 15. Taotleja, partneri ja taotluse nõuetele vastavuse hindamine

- (1) KIK tunnistab taotleja ja partneri nõuetele vastavaks, kui nad vastavad määruses sätestatud nõuetele.
- (2) Taotlus peab vastama järgmistele nõuetele:
 - 1) rohevesiniku tervikahela tehnoloogiate valmiduse tase on kaheksa või suurem;
 - 2) esitatud rohevesiniku tervikahela kirjeldus sisaldab tehnilist, ajalist ja finantsilist analüüsi koos riskide hindamise ja kasutatava energia ja vesiniku ning kemikaalide tootmiseks kasutatavate lähteainete või algallikate päritolu ning tootmiseks kasutatavate tehnoloogiliste protsesside kirjeldusega;
 - 3) koostatud on kasvuhoonegaaside heite vähenemise arvutus alates rohevesiniku tootmisest kuni

tarbimiseni;

- 4) projekti eelarve sisaldab andmeid taotleja ja partneri kohta ja selles on märgitud rohevesiniku tervikahela erinevate osade maksumused;
- 5) omafinantseeringu olemasolu on tõendatud;
- 6) projekti ajakava on teostatav abikõlblikkuse perioodil;
- 7) taotleja ja partneri vaheline koostöö ning koostöö projektiväliste osapooltega on tõendatud;
- 8) projekti sotsiaalmajanduslikud mõjud on hinnatud adekvaatselt;
- 9) projekti keskkonnamõjud ja -riskid ning pakutud lahendused võimalike riskide minimeerimiseks on hinnatud adekvaatselt;
- 10) projekti tegevused, eesmärgid ja tulemused vastavad „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele.

(3) Taotlus jäetakse rahuldamata, kui taotlus ei vasta määruses esitatud nõudele või kui taotlusvooru eelarve ei võimalda taotlust rahuldada.

§ 16. Hindamiskomisjoni moodustamine

(1) KIK moodustab taotluste hindamiseks hindamiskomisjoni, mille koosseisu kuuluvad kolm Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *ministeerium*), kaks Keskkonnaministeeriumi ja üks KIKi nimetatud liiget.

(2) KIK võib ministeeriumi nõusolekul hindamiskomisjoni kaasata täiendavalt liikmeid ja eksperte.

(3) Hindamiskomisjoni liikmed ja eksperdid peavad deklareerima oma erapooletust ja sõltumatust hinnatavatest projektidest ja taotlejatest.

(4) KIK esitab hindamiskomisjoni koosseisu ministeeriumile kooskõlastamiseks hiljemalt 14 päeva enne taotluste esitamise tähtpäeva.

(5) KIK korraldab hindamiskomisjoni tööd.

§ 17. Projektide hindamine

(1) Nõuetele vastavaks tunnistatud taotluses sisalduvat projekti hinnatakse määruse lisas toodud hindamiskriteeriumite alusel.

(2) Kasvuhoonegaaside heite vähenemine arvutatakse taotleja andmete põhjal abikõlblikkuse perioodile järgneva viie aasta keskmise pinnalt.

(3) Projektile hindamiskriteeriumite alusel omistatud punktide liitmisel moodustub projekti koondhinne, mille alusel tekib taotluste pingerida, mis on aluseks taotluste rahuldamisel.

§ 18. Taotluse rahuldamise tingimused ja kord

(1) Taotluse rahuldamise kohta teeb KIK taotluse rahuldamise otsuse. Taotlus võidakse rahuldada täielikult, osaliselt või kõrvaltingimusega.

(2) Rahuldamisele kuuluvad nõuetele vastavaks tunnistatud taotlused vastavalt § 17 lõike 3 kohaselt moodustatud pingereale alustades enim punkte saanud taotlusest kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni.

(3) Juhul, kui hindamise tulemusena saavad projektid võrdse koondhinne, rahuldatakse esmalt

taotlus, mis sai rohkem punkte määruse lisas sätestatud hindamiskriteeriumis number kaks toetuse suurus välditud CO_{2e} tonni kohta. Võrdsete punktide korral heidetakse liisku.

(4) Taotluse rahuldamise otsuses sätestatakse:

- 1) otsuse kuupäev ja tegija;
- 2) partneri nimi, aadress ja registrikood;
- 3) projekti nimetus ja number;
- 4) toetuse maksimaalne suurus;
- 5) projekti abikõlblikkuse periood ja ajakava;
- 6) teave riigiabi andmise kohta viitega üldise grupierandi määrusele;
- 7) projekti tegevuse eesmärk ja tulemusnäitaja koos sihttasemega;
- 8) lõppsaaja ja partneri õigused ja kohustused;
- 9) keskkonnariskide analüüsi esitamise aeg;
- 10) tootmisüksuse, tankimistaristu ja transpordivahendi sihtotstarbelise kasutamise ja säilitamise tingimused ja kord;
- 11) toetuse maksmise tingimused ja ning makse aluseks olevate dokumentide ja teabe esitamise kord;
- 12) toetuse abil soetatud vara ja toetuse kasutamise üle tehtava järelevalve tingimused ja kord;
- 13) toetuse andmise ja kasutamisega seotud teabe ja aruannete esitamise tähtajad ja kord;
- 14) toetuse maksmise peatamise, tagasinõudmise ning taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise alused;
- 15) otsuse muutmise tingimused;
- 16) otsuse vaidlustamise tähtaeg ja kord;
- 17) muud tingimused, mis on vajalikud projekti edukaks elluviimiseks.

(5) KIK toimetab taotluse rahuldamise otsuse taotlejale viivitamata pärast otsuse tegemist.

(6) Kui taotluse täielik rahuldamine ei ole taotlusvooru eelarve tõttu võimalik, võib taotleja nõusolekul taotletud toetuse summat vähendada või projekti tegevust muuta ja taotluse rahuldada osaliselt tingimusel, et saavutatakse taotluses sisalduva projekti eesmärk.

(7) KIK kannab andmed toetuse kohta pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse vastavalt konkurentsiseaduse §-le 49².

§ 19. Taotluse rahuldamata jätmise tingimused ja kord

(1) KIK teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse, kui taotleja või taotlus ei vasta määruse nõudele või taotluste rahuldamise eelarvest ei piisa taotluse rahuldamiseks või kui taotlust pole võimalik osaliselt rahuldada § 18 lõike 6 alusel.

(2) Kui taotlusest ei kõrvaldata KIKi poolt välja toodud puudust selleks määratud tähtaja jooksul, teeb KIK taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust hindamata ja taotlejat täiendavalt ära kuulamata.

(3) Taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitakse:

- 1) otsuse kuupäev ja tegija;
- 2) toetuse taotleja nimi, aadress ja registrikood;
- 3) projekti nimetus;
- 4) otsuse tegemise õiguslikud ja faktilised alused;
- 5) taotluse rahuldamata jätmise põhjendus;
- 6) otsuse vaidlustamise tähtaeg ja kord.

(4) KIK toimetab taotluse rahuldamata jätmise otsuse toetuse taotlejale viivitamata pärast otsuse tegemist.

6. peatükk

Taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

§ 20. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

(1) Taotluse rahuldamise otsust võib muuta lõppsaaja avalduse alusel või KIKi algatusel ning tingimusel, et projekti tulemused saavutatakse.

(2) KIKil on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui muudatus seab kahtluse alla projekti tulemuste saavutamise või projekti tegevuste lõpetamise abikõlblikkuse perioodil.

(3) KIK otsustab taotluse rahuldamise otsuse muutmise 30 päeva jooksul vastavasisulise taotluse saamisest arvates.

(4) Kui lõppsaaja ei vii projekti ellu taotluse rahuldamise otsuse kohaselt, on KIKil õigus taotluse rahuldamise otsus kehtetuks tunnistada ja makstud toetus tagasi nõuda.

(5) KIK võib tunnistada taotluse rahuldamise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks, kui esineb vähemalt üks üldmääruse §-s 11 lõikes 1 toodud asjaolu või kui ilmneb, et tegemist on ebaseadusliku riigiabiga.

(6) Toetuse tagasinõudmise korral tunnistatakse taotluse rahuldamise otsus vastavas ulatuses kehtetuks.

7. peatükk

Lõppsaaja ja partneri õigused ja kohustused

§ 21. Lõppsaaja ja partneri õigused ja kohustused

(1) Lõppsaajal ja partneril on õigus saada KIKilt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja kohustustega.

(2) Lõppsaaja ja partner tagavad projekti tegevuste elluviimise taotluses ja taotluse rahuldamise otsuses ning määruses toodud tingimuste kohaselt. Partner vastutab projekti elluviimise ning selle tulemuse säilimise ja sihipärase kasutamise eest solidaarselt lõppsaajaga.

(3) Lõppsaaja või partner peab alustama projekti elluviimisega kümne kuu jooksul taotluse esitamisest.

(4) Rohevesiniku tervikahela loomise käigus soetatud või rajatud vara peab olema taotluses kirjeldatud viisil Eestis kasutusel vähemalt kuni 1. märtsini 2031. a.

(5) Lõppsaaja on kohustatud viivitamata vastama KIKi küsimustele partneri ning rohevesiniku tervikahela loomise ja kasutamise kohta.

(6) Lõppsaaja peab säilitama ja võimaldama KIKi või ministeeriumi nimetatud isikutel enne projekti elluviimist, selle elluviimise ajal ning kümne aasta jooksul pärast projektile lõppmakse tegemist tutvuda valduses olevate dokumentidega ning raamatupidamis- ja finantsdokumentidega, millel on KIKi või ministeeriumi hinnangul tähtsust toetuse nõuetekohase kasutamise hindamisel.

(7) Lõppsaaja peab andma KIKi või ministeeriumi nimetatud audiitori, kontrollija või järelevalveametniku kasutusse andmed ja dokumendid kümne päeva jooksul, arvates sellekohase nõude saamisest.

(8) Lõppsaaja peab võimaldama KIKil teostada kohapealset kontrolli nii enda kui partneri valduses projekti raames soetatud vara nõuetele vastavuse kontrollimiseks või projektiga seotud dokumentide kontrollimiseks. KIK võib kaasata kohapealsesse kontrolli eksperdi.

(9) Lõppsaaja peab teavitama viivitamata KIKi projekti elluviimise ajal kõigist asjaoludest, mis võivad mõjutada projekti raames ostetud või loodud vara säilimist ja kasutamist või võimet täita taotluses ja määruses nimetatud eesmärke või kohustusi.

(10) Lõppsaaja ja partner peavad toetuse abil rajatud tootmisüksuses kasutama ainult taastuvenergiat.

(11) Lõppsaaja peab müüma taotluses näidatud hinnaga ja koguses vesinikku abikõlblikkuse perioodile järgneva viie aasta jooksul.

(12) Muudelt kasutajatelt peale abisaaja või -saajate laadimis- või tankimistaristu kasutamise eest nõutavad tasud peavad vastama turuhindadele .

(13) Lõppsaajal ega partneril ei ole lubatud toetuse abil omandatud vara müüa liisinguandjale liisingusse võtmiseks enne viie aasta möödumist pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu.

§ 22. Hanke läbiviimine

(1) Toetust makstakse kulude pinnalt, mis on kantud riigihangete seadust järgides või riigihangete seaduse mõistes mittehania puhul riigihangete seaduse § 3 kohaseid põhimõtteid järgides.

(2) Projektiga seotud riigihanget või ostumenetlust ei või välja kuulutada enne taotluse rahuldamise otsuse tegemist.

(3) Kui asja, teenuse või ehitustöö eeldatav maksumus käibemaksuta on vähemalt 100 000 eurot, esitab lõppsaaja või partner enne hanketeate avaldamist hankedokumentide kavandi ja lepingu projekti KIKile teadmiseks. KIK avaldab dokumentide kohta arvamuse kümne päeva jooksul dokumentide saamisest arvates.

(4) Kui asja, teenuse või ehitustöö eeldatav maksumus käibemaksuta on vähemalt 100 000 eurot, avaldab lõppsaaja või partner hanketeate riigihangete registris.

(5) Kui asja, teenuse või ehitustöö eeldatav maksumus on väiksem eelmises lõikes sätestatust, kuid võrdne või suurem kui 20 000 eurot, küsib lõppsaaja või partner konkurentsi ärakasutamiseks kirjalikult kolm võrreldavat hinnapakkumist vastavas turusektoris tegutsevate isikutelt või avaldab hanketeate riigihangete registris.

(6) Lõppsaaja esitab KIKile hanke korraldamist tõendavad dokumendid ja lepingu viivitamata pärast selle sõlmimist, kui need pole kättesaadavad riigihangete registrist.

(7) KIK nõustab vajadusel lõppsaajat ja partnerit hanke läbiviimisel.

(8) Lõppsaaja esitab enne lepingu muutmist KIKile ülevaatamiseks muudatuse kavandi.

8. peatükk

Aruannete esitamine

§ 23. Toetuse kasutamise seotud aruannete esitamine

- (1) Aruandlusperioodi kestus on kuus kuud. Lõppsaaja esitab KIKile vahearuaanded 31. märtsi seisuga hiljemalt 4. aprillil ja 30. septembri seisuga hiljemalt 4. oktoobril ning lõpparuande abikõlblikkuse perioodi lõpuks, aga mitte hiljem kui 1. märts 2026. a.
- (2) Vahearuaannetes kajastatakse andmed projekti elluviimise kohta ja hinnang tegevuste elluviimise tulemustele vastavalt taotluses esitatule.
- (3) KIK kinnitab vahe- ja lõpparuande või saadab selle taotlejale täiendamiseks 30 päeva jooksul selle esitamisest.
- (4) Arvates abikõlblikkuse perioodi lõppemisest viie aasta jooksul esitab lõppsaaja KIKile kord aastas andmed vastavalt etteantud vormile:
 - 1) taastuenergia kasutamise ja päritolu kohta;
 - 2) lähteainete kasutuse ja päritolu kohta;
 - 3) tegeliku tekkiva positiivse keskkonnamõju kohta;
 - 4) tootmisüksuse, laadimistaristu ja transpordivahendi kasutamise ning omaduste muutumise kohta.
- (5) Lõppsaaja esitab KIKile finantsanalüüsi ellu viidud projekti kohta 2031. aasta 31. detsembri seisuga kulude liigse hüvitamise kontrollimiseks.

9. peatükk

Toetuse maksmise tingimused

§ 24. Toetuse maksmine

- (1) Kulu peab olema tekkinud ja lõppsaaja poolt asutud abikõlblikkuse perioodil.
- (2) Toetus makstakse maksetaotluse ja sellele lisatud kuludokumentide alusel lõppsaajale või partnerile 30 päeva jooksul maksetaotluse esitamisest.
- (3) Maksetaotlusele lisatakse järgmised dokumendid:
 - 1) makse aluseks olev leping, kui see ei ole KIKile teatavaks tehtud;
 - 2) lepingu muudatused;
 - 3) õiguskaitsevahendite kasutamise teavitused;
 - 4) arve või muu raamatupidamisdokument;
 - 5) asjade, teenuste või ehitustööde üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
 - 6) kulu tasumist tõendav dokument;
 - 7) raamatupidamises projekti kulude kajastamist tõendav dokument;
 - 8) garantii, kindlustuse või täitmistagatise dokument, kui neid nõutakse lepingus;
 - 9) laenu- või liisinguleping selle olemasolul.
- (4) KIK kontrollib maksetaotluse ja sellele lisatud dokumentide nõuetele vastavust. Puuduste korral määrab KIK lõppsaajale tähtaja nende kõrvaldamiseks. Lõikes 2 sätestatud makse tegemise aeg pikeneb aja võrra, mis kulub lõppsaajal puuduste kõrvaldamiseks.

(5) KIK võib peatada lisaks üldmääruse § 9 lõikes 7 sätestatud juhtudele maksetaotluse menetlemise osaliselt või täielikult, kui toetuse kasutamise seotud kohustus on täitmata.

(6) Viimane maksetaotlus esitatakse koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist. Lõppmakse tehakse pärast seda, kui KIK on lugenud projekti tegevused abikõlblikkuse perioodil ellu viiduks.

10. peatükk

Toetuse maksmisest keeldumine, tagasinõudmine ja vaided

§ 25. Toetuse maksmisest keeldumine

KIK keeldub toetuse maksmisest täielikult või osaliselt, kui:

- 1) kulu ei ole toetatav;
- 2) kuludokumentid ei vasta nõuetele;
- 3) lõppsaajal on täitmata mõni käesolevast määrusest või taotluse rahuldamise otsusest tulenev kohustus;
- 4) üldmääruse § 9 lõikes 7 loetletud juhtudel.

§ 26. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

(1) Toetus nõutakse ja makstakse tagasi üldmääruse §-s 11 ning taotluse rahuldamise otsuses sätestatud alustel.

(2) Kui projekti käigus ilmneb, et seda ei ole võimalik ellu viia, nõutakse kogu makstud toetus tagasi. Kui projekti eesmärk on saavutatud osaliselt, nõutakse toetus osaliselt tagasi.

(3) Kui lõppsaaja ja partner ei säilita toetuse abil soetatud vara viis aastat pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu ja ei kasuta seda viie aasta jooksul sihtotstarbeliselt, siis nõutakse toetus proportsionaalselt tagasi. Sihtotstarbeliseks kasutamiseks loetakse vara kasutamist taotluses kirjeldatud eesmärgil. Taotluses toodud õhuheite vähendamise ja CO_{2e} vältimise ulatuse mittesaavutamisel nõutakse toetus tagasi võrdeliselt saavutamata jäetud osaga.

(4) Kui § 23 lõike 5 alusel esitatavast finantsanalüüsist selgub, et projekti diskonteeritud kasum on üle kümne protsendi suurem sellest, mis oli aluseks taotluse rahuldamisel, on lõppsaaja kohustatud kümme protsenti kasumlikkust ületava osa tagastama.

(5) Eelnevates lõigetes sätestatu ei piira ebaseadusliku või väärkasutatud riigiabi tagasinõudmist vastavate otsekohalduvate Euroopa Liidu aktide alusel.

§ 27. Vaide esitamine

(1) KIKi toimingute või otsuste peale võib enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaide.

(2) Vaide lahendab KIK.

11. peatükk

Määruse rakendamine

§ 28. Rakendussätted

(1) Toetuse taotlus rahuldatakse alates Euroopa Komisjoni poolt käesoleva määruse vastuvõtmise

hetkel veel menetluses oleva üldise grupierandi määruse muutmise määruse vastuvõtmisest ja vastava teatise esitamisest Euroopa Komisjonile.

(2) Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb arvestusega, et KIK ei tee taotluse rahuldamise ega rahuldamata jätmise otsust enne, kui vastu on võetud käesoleva määruse vastuvõtmise hetkel menetluses olev üldise grupierandi määruse muutmise määrus ja esitatakse vastav teatis Euroopa Komisjonile.

(allkirjastatud digitaalselt)
Riina Sikkut
majandus- ja taristuminister

(allkirjastatud digitaalselt)
Ahti Kuningas
kantsler

Lisa Rohevesiniku tervikahela hindamiskriteeriumid